1e Jaargang, nummer 17, 27 september 2024

REFO TIJD

Blad van het Instituut voor Calvinistische Studiën i.s.m. de Nederduits Gereformeerde Kerk (1571) - De moederkerk van Nederland sinds 1579. ‘Geen kerk zal over een andere kerk heersen, geen taakuitvoerder over de andere taakuitvoerder.’ (Kerkorde Emden, 1571)

In dit nummer : Calvijn en de Evangelisten - 7, en de Dogmatiek van C. Steenblok

---

CALVIJN EN DE EVANGELISTEN - 7

Dooyeweerd waarschuwde tegen het naïeve dingbegrip wat de plaats begon in te nemen van het zelfkritische functie-begrip in de evolutie van de zonde. Calvijn waarschuwde tegen de vagebond-schriftgeleerden die verteerd door hun wrede eerzucht door hun verdorven toevoegselen de wet geheel verdraaid hadden en alle betekenis weggenomen. Dat was ook de reden waarom Jezus noodzakelijkerwijs de strijd tegen hen voerde. Calvijn noemde deze vagebond-schriftgeleerden hardnekkige vijanden van de waarheid. In de evolutie van de zonde zien we dit overal om ons heen. De zonde en de leugen is hen tot professie geworden en ze zijn eraan gelijk geworden. (verkl. Mattheus 23:1)

Jezus vluchtte weg van aards koningschap en persoonlijkheidscultus, waar de vagebond-schriftgeleerden zich in te buiten gingen. Jezus moest er niets van hebben. Wij roemen in het kruis, wat de ware overwinning is over het vlees, en wat ook de betekenis van het woord ‘yeshua’ is in het Hebreeuws, wat al in het OT werd gebruikt, door bijvoorbeeld de psalmist. ‘Wat noemt u mij goed ?’ sprak Jezus. ‘Alleen God is goed.’ En : ‘De vader is meer dan mij.’ De kerk is afgeleid door het ding-begrip en zo ging de betekenis verloren en werd het tot bijgeloof.

Deze dagen zijn we in de evolutie van de theologie, de evolutie van reformatie en institutie, maar het vlees houdt bezeten en chronisch vast aan het dingbegrip, als een hond aan zijn kluif. Iedereen zal persoonlijk moeten loskomen van het gebruik van God en Jezus als zomaar dingen. Men moet ontwaken tot de betekenis van deze woorden, die werkwoorden zijn. Dat is elke dag weer een gevecht. Men moet terugkeren tot het dagelijks offer, wat destijds door de mens der wetteloosheid was weggehaald. Tijden en wetten zijn veranderd door de mens der wetteloosheid, d.m.v. de vagebond-schriftgeleerden. Die zijn er ook in het westen. Ze sprongen als paddestoelen uit de grond, gleden als geesten uit de fles. Zij worden voortgedreven door de woeste golven van de evolutie der zonde, tot een hoogtepunt, waarin zij de zonde gelijk worden. Dan is het een dood bedrijf geworden, en door die dode, Laodiceaanse bedrijven wordt de mens heden ten dage voortgedreven, de moderne mens wel te verstaan.

Kies je dan voor de drugs, of de moeizame weg door de wildernis om het hogere goed te leren ? De drugs is de makkelijke weg, maar die leidt ten dode. De drugs zal je voorliegen, zal geen genade met je hebben, maar zal zich poeslief voordoen, als een bevrijder, een verlosser. Jezus waarschuwde tegen de valse Christusbeelden die zouden komen. Charlatan-messiassen. Het westen is er vol van. Ze staan op iedere hoek van de straat, als drugdealers, en ze verkondigen een makkelijke, brede weg, op weg naar het verderf. Het leven is niet gemakkelijk en dan bieden zij wat hoop, zouden sommigen zeggen, maar het is valse hoop.

Onderwijs of drugs ? Waar kies je voor ? De engelen staan klaar om te onderwijzen een ieder die open staat voor het hemelse onderwijs en die de drugspotten van de Laodiceaanse stad wil loslaten. Dan is er een weg. Waar een wil is is een weg. De natuur komt hen tegemoet. Zo is er de roepstem : ‘Gaat uit van haar, die verdervelijke stad, want die leidt u tot de dood.’ Gaat weg uit Laodicea. Zij is een bedriegelijke verleidster. Hoe kun je ze herkennen ? Lauw, laf, dartel, eigengereid, kuddegezind, snel overtuigd van zichzelf, snel afgeleid, onverschillig, nalatig, hun eigen koninkrijkjes bouwend, waar ze al hun tijd instoppen, enz. Ze praten de zonde goed, hebben altijd weer duizenden excuses.

Er zullen maar weinigen de enge poort vinden, en nog minder zullen de poort uiteindelijk binnengaan. Je zult door het oog van de naald moeten. De weg die ten leven leidt is smal. Velen leven liever met de makkelijke namaak, die je zo overal op kunt smeren, ook al is het maar tijdelijk. Dat is het tragische van het leven, dat er maar weinig zal overblijven. Hoevelen wenen over de zonde zoals in Ezechiel 9 ? Er zal maar een klein overblijfsel zijn, een kleine kudde. Alleen zuchtend en klagend over de zonde zal de enge poort binnen gegaan kunnen worden. Er zijn geen toverformules. God en Jezus zijn geen tovenaars die alles als bij donderslag goed zullen maken. Het zijn principes die de mens zich moet oefenen, en

daarvoor moet een bittere en chronische strijd toe worden geleverd tegen het vlees. Er is geen andere weg. Toen Jezus sprak : ‘Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven,’ ging dat om zijn kruisdood, en dit was een duister raadsel, waarvan de latere kerk enorme misbruik heeft gemaakt. Jezus sprak in gelijkenissen, in zinnebeelden, en het was nooit zijn bedoeling om de aandacht te richten op zijn persoon, maar op zijn leer. Maar de westerse kerk zag hier geld in, en macht. Calvijn noemde de schriftgeleerden die het leven van Jezus bedreigden rovers. Hij noemde ze tirannen die de kerk onderdrukten. Offeranden hebben geen waarde als ze niet met geestelijke waarheid gepaard gaan, stelde Calvijn. God wordt niet verzoend door offerdieren als de liefde veronachtzaamd is.

Daarom stelde Calvijn ook dat het ware altaar de armen is. Zo was hij als een Mohammed van de reformatie, want Mohammed hamerde ook op de armenhulp. Toen de reformatie in Nederland begon door te breken stelde men ook : ‘Liever Turks dan paaps.’ Vandaar dat zij ook betere aansluiting op Calvijn konden vinden. Het calvinisme kwam voor de arme burger op. Het was voor de mens in die tijd om te overleven.

Calvijn wijst op Paulus die de liefde de band der volmaaktheid noemt en de vervulling der wet. De liefde haat de zonde, en strijdt tegen de zonde, omdat die liefdeloos is, en selectieve schijnliefde openbaart. Er is dus altijd een organisch geheel met de kennis. De liefde is in die zin oorlogszuchtig. Innemend is zij. De liefde strijdt voor de waarheid en neemt met niets minder genoegen. De liefde is daarom ook niet vooringenomen, of ijdel nieuwsgierig in zaken als hemel en hel. De liefde is ook de volbrenging van de Vreze des Heeren. Zij is voorzichtig als een slang. Daarom leidde Mozes het volk ook tot de slang in de wildernis, als de sleutel tot het beloofde land. Zonder die slang zou de mens sterven.

TULIP gaat over de uitwendige mens, want blijkbaar kan een mens helemaal niets uit zichzelf, zelfs niet kiezen, en kiest alleen God de mens uit, sinds de mens in TULIP geen vrije wil heeft. Toch legt Calvijn in zijn verklaring van de evangeliën een duidelijke nuance, namelijk dat God niet naar de uitwendige schijn van onze daden vraagt, maar bovenal naar de inwendige neiging van onze harten, opdat de goede vruchten uit een goede wortel mogen opwassen. We zien de tegenstelling tussen niet door het vleselijke, maar wel door het geestelijke, weer terugkomen. Nu is het in TULIP zo dat alleen God deze neiging van bovenaf in de mens legt, zonder tussenkomst van de mens, door de uitverkiezing, het verborgen raadsbesluit, maar Calvijn noemt de genade ook een hoger loon, dus er zijn meerdere dingen gaande. Het ligt er niet dik bovenop allemaal. Calvijn blijft voorzichtig in zijn uitspraken, en doet die ook weer vervagen. Daarom is het van belang naar het grotere verband van zijn leer te kijken, en niet met zinnetjes weg te lopen. TULIP blijft op sommige punten terugkomen, maar het breekt stuk op de rotsen van Calvijn’s diepere en verborgen werk.

TULIP is begrijpelijk als aanval op het katholieke systeem, maar het moet dan nog genuanceerd worden, en dat doet Calvijn heel heimelijk. Er staan wat deuren op een kier in de leer van Calvijn, er zijn wat kleine gaatjes, en die springen ook zo weer dicht. Calvijn moest de mens beschermen tegen de roofvogels van het katholieke systeem, ook al was TULIP een roofvogel op zich. TULIP op zich was niet van God, maar het was wel begrijpelijk, en zou dus verder uitgewerkt en gedraaid moeten worden in een meer dialectisch model, wat Calvijn dus mondjesmaat ook wel bracht, maar wat alleen gevonden zou worden door de oprechte zoekers. Er kwam een nieuw rijk. TULIP had het katholieke systeem verslagen. Het was een strijd tussen territoriale demonen. Ook Calvijn kon het TULIP-rijk niet tegenhouden. Hij had immers iets geroofd uit een Egyptische tempel, waar hij zelf de controle niet over had. Calvijn was als grafrover vol van mysterieuze wijsheid en kennis. Hij was daarin de grote opvolger van Mohammed. Duidelijk was er geen daadwerkelijk zoonschap in de leer van Calvijn, net zoals in de leer van Mohammed, want alles was gedwongen. Calvijn ontvoerdde de mens uit het katholieke wereldrijk tot het calvinistische wereldrijk, als een overdracht van waren. De mens had zelf helemaal niets in te brengen. Dat Calvijn de mens daarna stiekem dingen toestak is bekend.

Calvijn was dus voorzichtig als een slang, en dat moest ook wel, want het katholieke systeem heerste en wilde niet laten gaan. In de Nederduits Gereformeerde Dogmatiek van de latere Nederduits Gereformeerde Kerk, inmiddels uit 11 delen bestaande, als grote opvolger van Karl Barth’s 13-delige Kirchliche Dogmatik, worden er twee slangen besproken in de leer van Calvijn, een goede en een slechte. Zaak is om het te onderscheiden, om zo deel te hebben aan de verdere uittocht uit Laodicea.

DE DOGMATIEK VAN C. STEENBLOK

Het gaat erom niet zomaar op zoek te gaan naar een vrouw of een man, maar op zoek te gaan naar de levensbeginselen. Ook als je op zoek gaat naar de dingen die boven zijn, gaat het niet om die dingen op zich, maar om de zoektocht tot het dienen van de Heere, zoals F. Mallan stelde. Hij was de opvolger van C. Steenblok die in 1966 overleed. Beiden hadden deel aan de beginselen van een grote uittocht uit Laodicea. C. Steenblok heeft ons zijn

dogmatiek achtergelaten. Het is een dik boek van over de 500 pagina's die in mijn predikanten bibliotheek staat. Een waardevol geschrift waaruit je veel kunt halen. Het laat ook zien hoe die uittocht destijds in 1953 is gegaan. En we zijn nog steeds op weg. Zijn dogmatiek is ingedeeld in 2228 vragen en antwoorden. In vraag 19 behandeld hij de valse religie. Hij noemt de valse religie : menseninzetting, wat in principe gewoon valse openbaring is, zoals hij dat noemt, want de mens heeft zichzelf tot God gemaakt, en vandaaruit worden die valse openbaringen doorgegeven, door het menselijke instituut. Hij noemt dan het verschil tussen autosoterisch, de zelfverlossing van de valse religie, en heterosoterisch. Als we aan heterosoterisch denken dan heeft de mens dus ook nog iets anders nodig, namelijk de kennis, waar Calvijn op wees. Het zelf op zich redt het dus niet, maar vindt zijn plaats in de hemelse kennis, zoals Jezus ook wees op de hemelse kennis als de sleutel tot het koninkrijk der hemelen.

C. Steenblok stelt dan dat de valse religie gebrek heeft aan de leer van de ellende, namelijk de zondekennis, en daardoor heeft de valse religie ook geen inzicht in de verlossing. Die kan alleen door de zondekennis plaatsvinden. Vandaar dat C. Steenblok in vraag 20 de rechte kennis aanstelt als de ware religie, wat in zijn dogmatiek ook de ware dienst tot God is.

In de dogmatiek van C. Steenblok zijn dit de twee fundamenten van de ware religie. Hij noemt als bewijs hiervan Jeremia 9:23-24 :

'Zo zegt de Here: De wijze roeme niet op zijn wijsheid, en de sterke roeme niet op zijn kracht, de rijke roeme niet op zijn rijkdom, maar wie roemen wil, roeme hierin, dat hij verstand heeft en Mij kent, dat Ik de Heere ben, die goedertierenheid, recht en gerechtigheid op aarde doe; want daarin heb Ik behagen, luidt het woord des Heren.'

Er is dus niet alleen een roemen in het kruis van belang, maar ook een roemen in de hogere kennis. Zomaar roemen in wijsheid slaat nergens op, want er is zoveel wereldse wijsheid. Een heleboel zogenaamde wijsheid sterft af aan de hogere kennis.

Dan noemt hij Johannes 17:3 als bewijs van deze fundamenten :

'En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen.'

Hij omschrijft de natuurlijke Godskennis als hetgeen wat de mens verantwoordelijk houdt en wat de mens alle onschuld beneemt. De natuurlijke Godskennis valt het vlees van de mens aan, en ontmaskert het ook. Vandaar dat de natuurlijke Godskennis een belangrijk instrument is in de uittocht uit Laodicea, omdat zo de mens zich niet meer kan vasthouden aan vleselijke, bedrieglijke onschuld, en die valse onschuld ook niet meer aan de mens kan vasthouden. Ook maakt de natuurlijke Godskennis de mens zo vatbaar voor de bijzondere openbaringskennis, in de dogmatiek van C. Steenblok (vraag 47).

C. Steenblok stelt dat dit allemaal niet genoeg is. Er zijn geen snelle paden in de dogmatiek van C. Steenblok. Hij bespreekt schakel voor schakel. Er mag niets missen. In vraag 51 noemt hij het belang van de kennis van de geestelijke verborgenheden, oftewel het verborgen manna, want hij stelt ook dat er nog voor de mens verborgen hemelse boeken zijn, daarmee heenwijzende op de nieuwe bijbel, het boek des levens. (vraag 2201)

In de leer van Steenblok is het boek des levens het boek van de voorverordeningen, waarin de namen van uitverkorenen staan en die zouden voor ieder oor openbaar worden.

___